

Till: ku.remissvar@regeringskansliet.se
Cc. Ku.ko@regeringskansliet.se

Stockholm, 16 februari 2022
Dnr 22012

Yttrande över Återstartutredningens betänkande SOU 2021:77 Från kris till kraft

Kungl. Musikaliska Akademien lämnar här följande synpunkter på den s.k. återstartutredningens betänkande ”Från kris till kraft” i enlighet med remiss Ku2021/02071.

Betänkandet är mycket välskrivet och visar såväl både djup kunskap om musikkivet som ett grundligt och initierat arbete med att beskriva hur det är uppbyggt och vilka behov som finns. Det presenterar genomtänkta förslag till åtgärder både på kort och lång sikt, och ger en inspirerande grund för att omformulera kulturpolitiken i ett långsiktigt perspektiv.

De bedömningar och förslag till åtgärder som presenteras är bra och nödvändiga, och akademien vill här kommentera några specifika områden:

- det fria kulturlivets utsatthet och akuta insatser för kulturlivets återstart
- långsiktighet i verksamhetsstöd
- tydliga riktlinjer för Kulturrådets fördelning
- utbildningarna
- kulturcheckar
- digitaliseringen
- samverkansmodellen

— KUNGL. MUSIKALISKA —
— AKADEMIEN —

Avseende avsnitten om utbildningar ansluter sig akademien till Kungliga Musikhögskolans yttrande 21/717 daterat 2022-01-26, exempelvis

- En kulturskolelag kräver en fördjupad utredning (4.9.2);
- Förslagen för en stärkt kulturskola och kultur i skolan (8.2.7);
- Covid-19-pandemin har synliggjort brister i utbytet mellan kultursektorn och skolan (4.9.3) ;
- Kulturrådet arbetar med att utveckla Skapande Skola (4.9.4);
- Hindren för kulturens utbyte med skolan behöver rivas (5.4.1) ;
- Stärk kulturskolan och kultur i skolan (7.8);
- Förbättra kulturskolornas möjligheter till långsiktigt utvecklingsarbete (7.8.1);
- Utred behov av ytterligare insatser för kulturskolan (7.8.2);
- Främja förutsättningarna för kultur i skolan (7.8.3); samt
- Konsekvenser ur ett barnrätts- och ungdomsperspektiv (8.3);

Vidare anser akademien att försäkringar för frilansutövare, permitteringsstöd och omsättningsstöd måste kunna omfatta alla utövare. Under pandemin har många fria utövare hamnat i betydande ekonomiska svårigheter på grund av att de faller utanför ramarna för stöden. Det är också, som nämns i betänkandet (2.3.5), mycket viktigt att sådant stöd kommer ut tidigare, eftersom de flesta som drabbas inte har ekonomiska marginaler.

Det är nu viktigt att stöd snabbt kan hjälpa dem som drabbats att komma tillbaka på fötter ekonomiskt; risken att förlora spetskompetens inom många delar av kultursektorn är annars stor.

7.2 Förslag till kulturens återstart/ förslag 7.3.5 Långsiktiga stöd

Förslaget om ökat anslag till Kulturrådet och Konstnärsnämnden är mycket bra, men akademien vill dock understryka följande:

- När nu Musikverkets bidragsgivning övergått till Kulturrådet är det av största vikt att antalet bidrag bibehålls, det måste snabbt utlysas bidrag för projekt och festivaler under 2022.
- Som akademien tidigare påpekat är behovet av fleråriga verksamhetsstöd stort och brådskande. Fria grupper, musikarrangörer, festivaler m.fl. är helt beroende av sådana stöd.
- Det är i grunden oansvarigt att beställa nya tonsatta verk om man inte samtidigt kan garantera att de också kan framföras.
- Fleråriga stöd genererar fler arbetstillfällen och är en förutsättning för fortlevnad och utveckling i kultursektorns ekosystem både för kompositörer, arrangörer och utövare.
- Västra Götalandsregionen har just beslutat om treåriga verksamhetsstöd för kulturorganisationer. Vi hoppas att fler regioner följer i samma spår.

7.2.3 Kulturcheckar

Förslaget om kulturcheckar anser vi är problematiskt: vi ser stora risker med att checkarna inte används och att det då statistiskt sätt dras slutsatsen att kultur inte är viktigt, dessutom med en så lågt föreslagen summa som signalerar ett lågt värde för kulturen. Vi ser också en risk med att den kultur som erbjuds i regionerna blir tillrättalagd för att öka antalet besökare, vilket drabbar de smala kulturområdena hårdast.

7.6.6. Följ kulturlivets förutsättningar...digitalt

Angående digitaliseringens utveckling vill akademien lyfta en oro att stora ekonomiska resurser läggs på något som inte gagnar alla kulturområden.

Syftet att tillgängliggöra kultur för exempelvis boende på landsbygden är förstås gott, men vi ser också faror; vad musik- och scenkonstlivet mest av allt behöver, är att komma tillbaka till scenerna, konsertlokalerna och liveframträdanden.

Att kunna streama konserter och föreställningar var för många en tillfällig lösning för att alla få utöva sin konst, men risken med att detta ska utvecklas och permanentas är att mindre grupper och genrer påverkas negativt. Det är av stor vikt att en ökad digitalisering inte sker på bekostnad av insatser för ett levande musikliv.

7.3.1 Stärk stödet för den fria kulturen

Förslaget är bra och nödvändigt, men bör vara tillgängligt tidigare. 2024 är för långt bort, stödet behövs akut för att inte tappa ännu mer kompetens inom den fria kultursektorn.

7.3.3. Samverkansmodellen/vikten av regional samverkan

De regionala institutionerna garanterar tillgången till kultur i hela landet. Samverkansmodellen har ett fortsatt behov av förstärkning och Kungl. Musikaliska Akademien tillstyrker förslaget om permanent förstärkning.

8.2.3 Förslagen för stärkt internationellt utbyte och samverkan

Längre framförhållning är en förutsättning för deltagande vid större internationella festivaler och för att kunna planera turnéer. Det viktiga kulturella kretsloppet med gästspel och utbyten som fanns innan pandemin har blivit hårt drabbat av stängda gränser och måste snabbt få stöd att starta om - synergieffekten i utbyten är viktig.

Organisationer som exempelvis Musikcentrumbildningarna skulle kunna ges i uppdrag att bredda sin verksamhet och skapa samarbeten över gränserna. Framför allt upphovspersoner och musiker inom Nutida musik, jazz, folkmusik och experimentell musik är på ett annat sätt beroende av de internationella scenerna för sin överlevnad och bör stötta specifikt.

Vi vill också lyfta förslag om residensverksamhet: Institutionernas lokaler står ofta outnyttjade men är för dyra för fria grupper att hyra. Residens är inte genreberoende utan de kan ge mycket gynnsamma synergieffekter inom kultursektorn. Ett förslag är att fler kulturinstitutioner stimuleras till inrättande av olika former av residens, eller annan utarbetad samverkan med det fria musiklivet.

Ärendet har beretts av ledamöterna Monica Danielson, Lina Nyberg och Ivo Nilsson, och föredragits för akademiens styrelse.

För Kungl. Musikaliska Akademien,

Fredrik Wetterqvist
Ständig sekreterare